

PHÂN TÍCH TỔNG HỢP QUAN NIỆM VÀ CÁCH TIẾP CẬN CỦA CÁC HỌC GIẢ VIỆT NAM VỀ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG

1. Quan điểm về an ninh phi truyền thống của Việt Nam

Trên thế giới hiện nay có rất nhiều lý thuyết, quan niệm về an ninh phi truyền thống, tuy nhiên do sự phong phú, đa dạng trong cách tiếp cận vấn đề nên chưa thống nhất được một quan niệm về đến vấn đề này. Ngoài quan niệm về an ninh phi truyền thống của Liên hợp quốc, của ASEAN và thách thức an ninh phi truyền thống của EU, chưa xuất hiện một khái niệm nào bao quát, phản ánh đầy đủ nhất nội hàm an ninh phi truyền thống được đông đảo giới khoa học cũng như công dân trên toàn cầu nhất trí.

Ở nước ta, thuật ngữ an ninh phi truyền thống được sử dụng và trở thành chủ đề thu hút giới nghiên cứu khoa học chính trị, an ninh, quốc phòng cùng thời điểm với sự công bố lý thuyết an ninh truyền thống của các nước trên thế giới.

Theo các nhà nghiên cứu trong nước, an ninh phi truyền thống cần được hiểu trong bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay so với an ninh truyền thống, đây được xem là sự phê phán đối với cách tiếp cận an ninh truyền thống cả về lý luận và thực tiễn. Đồng thời, an ninh truyền thống và an ninh phi truyền thống không hoàn toàn có tính loại trừ nhau, bởi xét từ góc độ chung nhất, nếu an ninh quốc gia được giữ vững thì an ninh của người dân sống trong quốc gia đó mới được bảo đảm. Ngược lại, nếu một nước đảm bảo được quyền sống, quyền phát triển mọi mặt của một người dân thì sức mạnh tổng hợp của nước đó mới được tăng cường và nước đó ngày càng có khả năng bảo vệ an ninh và vị thế của mình trên trường quốc tế¹.

Theo TS Tạ Minh Tuấn, an ninh phi truyền thống bao gồm chủ nghĩa khủng bố quốc tế, buôn bán ma túy và tội phạm xuyên quốc gia, HIV/AIDS, dịch bệnh, nhập cư bất hợp pháp, đói nghèo, chênh lệch phát triển, xuống cấp môi trường, thảm họa thiên nhiên, an ninh thông tin, phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt (WMD)...².

¹ Xem Nguyễn Vũ Tùng; Tiếp cận thách thức an ninh phi truyền thống, Tạp chí Những vấn đề kinh tế và chính trị thế giới, số 4 (144)-2008, tr.8-10

² Tạ Minh Tuấn: Hợp tác Mỹ - Trung Quốc trong lĩnh vực an ninh phi truyền thống, Tạp chí Nghiên cứu quốc tế, số 3-2008, tr 87.

PGS, TS Lê Văn Cương cho rằng, những nhân tố phi quân sự như: chủ nghĩa dân tộc cực đoan, chủ nghĩa khủng bố, an ninh tài chính, tiền tệ, an ninh năng lượng, an ninh khoa học - kỹ thuật, hiệu ứng nhà kính với sự nóng lên của trái đất và mất cân bằng sinh thái (an ninh môi trường sinh thái), buôn lậu ma túy, dịch bệnh truyền nhiễm (đối với con người, gia súc và cây trồng), tội phạm có tổ chức, tội phạm xuyên quốc gia, rửa tiền, tấn công mạng, di dân bất hợp pháp, bùng nổ dân số, cạn kiệt nguồn nước, cướp biển, kinh tế ngầm,... thuộc lĩnh vực an ninh phi truyền thống³.

PGS, TS Hồ Châu và cộng sự trong công trình Mỗi đe dọa an ninh phi truyền thống và tác động của nó đến quan hệ quốc tế hiện nay đã chỉ ra các đặc điểm của an ninh phi truyền thống: khả năng xuyên quốc gia; tính phi chính phủ; tính tương đối; khả năng chuyển hóa; tính vận động; tính vô hình và khó xác định⁴.

Theo quan điểm của PGS, TS Nguyễn Bình Ban, an ninh phi truyền thống của nhiều quốc gia, khu vực Đông Nam Á được khu biệt ở ba đặc điểm cơ bản sau:

Thứ nhất, an ninh phi truyền thống là những vấn đề đe dọa nghiêm trọng đến sự phát triển bền vững, ổn định xã hội, môi trường sinh thái và thể chế xã hội; làm suy giảm tăng trưởng kinh tế, sức khỏe con người, tác động tiêu cực đến đời sống sinh hoạt của đông đảo nhân dân và làm gia tăng các hiểm họa tự nhiên.

Thứ hai, các mối đe dọa an ninh phi truyền thống có phạm vi tác động rộng, liên quan đến nhiều lĩnh vực, nhiều quốc gia, chủ thể, vượt ra khỏi lợi ích, phạm vi an ninh truyền thống và trở thành vấn đề toàn cầu, tác động cả trực tiếp, gián tiếp, cả trước mắt và lâu dài đối với an ninh quốc gia.

Thứ ba, giải quyết, ứng phó với vấn đề an ninh phi truyền thống đòi hỏi sự quan tâm, hợp tác, nỗ lực chung của cộng đồng quốc tế và trách nhiệm của từng quốc gia, cùng hệ thống giải pháp phù hợp với điều kiện kinh tế, chính trị, pháp luật, khoa học - kỹ thuật, ngoại giao và an ninh, quốc phòng...⁵

³ Lê Văn Cương: Tác động của nhân tố an ninh phi truyền thống đối với văn hóa và con người ở một số nước Đông Á, Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội, số 9-2008, tr.9.

⁴ PGS, TS Hồ Châu (Chủ nhiệm): Mỗi đe dọa an ninh phi truyền thống và tác động của nó đến quan hệ quốc tế hiện nay, Báo cáo tổng hợp đề tài khoa học cấp bộ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, H.2006, tr.29-31

⁵Tham khảo tại ường: <http://tapchiquptd.vn/trang-chu/tien-toi-dai-hoi-xi-cua-dang/942-tng-cng-ng-pho-vi-mi-e->

2. Cách tiếp cận an ninh phi truyền thống của Việt Nam

Từ những góc nhìn khác nhau, cách tiếp cận vấn đề không giống nhau, cũng như từng thời kỳ, giai đoạn và lĩnh vực cụ thể mà các nhà nghiên cứu, giới học giả, chính trị gia, tổ chức quốc tế và khu vực đưa ra những quan niệm khác nhau về an ninh phi truyền thống. Do vậy, lý thuyết về vấn đề này hiện nay trên thế giới rất phong phú, đa dạng. Theo chiều hướng đó, việc tổng hợp nhằm đưa ra các nhóm lý thuyết riêng biệt liên quan đến vấn đề này rất khó khăn. Chúng ta chỉ có thể dựa vào nội hàm của quan niệm an ninh phi truyền thống mà tổng hợp, từng bước xây dựng lý thuyết an ninh phi truyền thống trong từng lĩnh vực cụ thể (thiên tai, bệnh dịch, khủng bố, buôn bán ma túy, buôn người, di cư - nhập cư bất hợp pháp...).

Tại Việt Nam, tiếp cận vấn đề dưới góc độ thực tiễn công tác an ninh, quốc phòng, PGS, TS Nguyễn Mạnh Hương cho rằng; Không phải đến bây giờ, nhiều vấn đề được gọi là mối đe dọa đối với an ninh phi truyền thống, như giá lương thực tăng cao, biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh..., mới gây cho con người những lo lắng về sự an nguy và tồn vong của mình. Lịch sử nhân loại đã từng chứng kiến những trận đói, nạn dịch khủng khiếp cướp đi sinh mạng của hàng triệu con người.

Tuy nhiên, trong bối cảnh bùng nổ cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại, quá trình toàn cầu hóa diễn ra mạnh mẽ đã làm cho biên giới địa lý giữa các quốc gia trở nên “mềm” hơn, dễ vượt qua hơn; mạng internet đã tạo ra một “thế giới ảo” với các xa lộ thông tin toàn cầu, hoàn toàn không còn biên giới ngăn cách. Cùng với đó là sự hủy hoại của con người đối với tự nhiên, môi trường; sự phát triển kinh tế thiếu kiểm soát, chạy theo lợi nhuận thuần túy, lộng ích trước mắt; sự chi phối của những tư tưởng chính trị cực đoan, sự tha hóa và suy thoái về đạo đức của chính con người... đã làm cho những vấn đề mà ngày nay được gọi là an ninh phi truyền thống trở nên trầm trọng hơn, phức tạp hơn, có quy mô lớn hơn rất nhiều. Phạm vi tác động của các vấn đề đã vượt ra khỏi biên giới lãnh thổ và lợi ích an ninh quốc gia - dân tộc của một nước.

Tính chất nguy hiểm của các mối đe dọa an ninh phi truyền thống không chỉ biểu hiện ở mức độ hủy hoại, sự tàn phá của nó đối với cuộc sống của con người, mà còn đặt ra nhiều thách thức đối với sự ổn định xã hội, sự tồn vong của

cả cộng đồng, hiệu quả thực tế của hợp tác và hội nhập toàn cầu; thậm chí còn làm nảy sinh các vấn đề về an ninh quân sự.

Các thảm họa thiên tai, động đất, sóng thần, bão lụt, dịch bệnh, cạn kiệt tài nguyên thiên nhiên... ngày càng thách thức các thành tựu của khoa học, kỹ thuật hiện đại và khả năng, nỗ lực của con người. Khủng bố, tội phạm xuyên quốc gia, tội phạm công nghệ cao, những vấn đề tài chính, an ninh năng lượng, an ninh lương thực... đang thử thách năng lực điều hành của các chính phủ, sự vững chắc của các thể chế chính trị và các nền kinh tế, kể cả nền kinh tế giàu mạnh nhất, cũng như tính khả thi, bền vững của các liên kết quốc tế...⁶

Cùng chia sẻ quan điểm trên, đồng thời tiếp cận vấn đề dưới góc độ lĩnh vực cụ thể, TS Dương Văn Bổng (Viện Khoa học và Nghệ thuật quân sự, Bộ Quốc phòng) làm rõ nội hàm quan niệm an ninh phi truyền thống ở Việt Nam bao gồm các điểm sau:

Về kinh tế, tuy đạt được tốc độ tăng trưởng cao, nhưng hiện nay nước ta vẫn là một nước nghèo. Trong bối cảnh đã là thành viên của WTO, nếu chúng ta không có các biện pháp hiệu quả để phát triển nhanh, bền vững, nâng cao sức cạnh tranh thì rất dễ bị tụt hậu xa; bị biến thành thị trường tiêu thụ hàng hóa của thế giới và lệ thuộc vào nước ngoài.

Về văn hóa - xã hội, việc hội nhập quốc tế cũng tạo điều kiện cho sự du nhập vào nước ta các luồng tư tưởng, văn hóa khác nhau của nước ngoài; trong đó có các loại văn hóa, đạo đức, lối sống không lành mạnh. Nếu chúng ta không làm tốt công tác quản lý nhà nước về văn hóa, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc; bồi dưỡng, giáo dục và nâng cao trình độ thẩm định, hưởng thụ văn hóa của các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ, thì các giá trị, bản sắc văn hóa truyền thống dân tộc sẽ bị mai một. Mà mất bản sắc văn hóa sẽ là mất tất cả. Mặt trái của toàn cầu hóa kinh tế cũng làm xuất hiện và làm sâu sắc thêm những vấn đề xã hội, như thất nghiệp, phân hóa giàu nghèo, buôn lậu quốc tế, tham nhũng, tội phạm xuyên quốc gia, suy thoái môi trường, sự lây lan của các loại dịch bệnh...

Về quốc phòng - an ninh, nổi lên là tình trạng nhận thức và thực hiện không đúng đường lối, quan điểm của Đảng về hai nhiệm vụ chiến lược; đề cao

⁶Tham khảo tại trang: <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/The-gioi-van-de-su-kien/2011/14204/An-ninh-phi-truyen-thong-van-de-mang-tinh-toan-cau.aspx>

lợi ích kinh tế mà xem nhẹ yêu cầu quốc phòng - an ninh, hoặc ngược lại, làm phương hại đến mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội. Đặc biệt, các thế lực thù địch đang đẩy mạnh thực hiện “diễn biến hòa bình” trên tất cả các lĩnh vực kinh tế - xã hội, chính trị, tư tưởng, văn hóa, quốc phòng - an ninh, đối ngoại...; lợi dụng cái gọi là bảo vệ “dân chủ”, “nhân quyền”, “tôn giáo” để gây mất an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, thực hiện phi chính trị hóa lực lượng vũ trang, vô hiệu hóa vai trò lãnh đạo của Đảng, xóa bỏ chế độ xã hội chủ nghĩa, nguy hiểm hơn là tạo cơ để can thiệp quân sự khi có thời cơ⁷.

Tác giả cũng đề xuất một số giải pháp sau để phòng ngừa và đẩy lùi những thách thức an ninh phi truyền thống, đó là: Đẩy mạnh công tác giáo dục, nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho toàn dân đối với việc thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia trong tình hình mới; phát huy sức mạnh tổng hợp của các cấp, các ngành, của cả hệ thống chính trị trong việc giải quyết những vấn đề an ninh quốc gia; tăng cường, mở rộng hợp tác quốc tế về quốc phòng - an ninh, đối phó với những vấn đề an ninh phi truyền thống trong khu vực và toàn cầu.

Lưu Thị Thu Thường với công trình vấn đề an ninh phi truyền thống ở châu Á trong giai đoạn hiện nay đã đưa ra quan niệm an ninh phi truyền thống, vấn đề an ninh phi truyền thống ở châu Á cuối thế kỷ XX đầu thế kỷ XXI, những minh chứng cho thách thức an ninh phi truyền thống ở khu vực này..., bàn về một trong những nguồn gốc dẫn tới an ninh phi truyền thống nằm chính tại các kết cấu kinh tế, thể chế nhà nước, không gian xã hội.

Ở cấp độ khu vực, giới học giả Việt Nam cũng đưa ra một số cách tiếp cận đối với vấn đề an ninh phi truyền thống ở Đông Nam Á, theo đó nội hàm của quan niệm an ninh phi truyền thống trong khu vực bao gồm những lĩnh vực: an ninh môi trường; an ninh năng lượng; an ninh kinh tế; an ninh con người; an ninh biển; khủng bố và chống khủng bố; thiên tai, dịch bệnh⁸.

Cũng cần đề cập đến những lý thuyết tiếp cận an ninh phi truyền thống từ yếu tố buôn bán người và tội phạm buôn bán người, ma túy và phòng chống ma túy. Cả hai loại tội phạm này đều mang tính quốc tế, tính khu vực, nên đòi hỏi phải phối hợp hành động mang tính liên quốc gia. Đầu tiên cần kể đến tác giả

⁷Tham khảo tại trang: http://tapchiquptd.vn/tap-chi-in.htinl?sobi2Task=sobi2_Details&catid=3&sobi2_Id=861

⁸Xem Luận Thùy Dương, Không Thị Bình và Hoàng Thị Tuấn Anh: Các thách thức an ninh phi truyền thống ở khu vực Đông Nam Á, in trong Phạm Bình Minh (Chủ biên): Cục diện thế giới đến 2020, Nxb.Chính trị quốc gia, H.2010, tr.559-597.

Nguyễn Xuân Yêm với công trình Tội phạm quốc tế - Những bàn tay bạch tuộc đã khảo cứu các loại tội phạm quốc tế, nhấn mạnh vai trò của Tổ chức Cảnh sát Hình sự quốc tế (Interpol). Sau đó đã nhận diện tội phạm quốc tế ở Việt Nam thời mở cửa, xác định nhiệm vụ đấu tranh chống tội phạm quốc tế của Tổng cục Cảnh sát nhân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh khó khăn, gian khổ khi phải đối mặt với các tổ chức mang tính xuyên quốc gia của đối tượng đấu tranh.

Dương Minh Hào, Nguyễn Quốc Tuấn, Nguyễn Tiến Đạt qua ấn phẩm Các loại tội phạm xuyên quốc gia (2009), đã trình bày khái niệm về tội phạm xuyên quốc gia, xác định các loại tội phạm điển hình như tội phạm có tổ chức, ma túy xuyên quốc gia... Trên cơ sở phân tích tình trạng hoạt động, đặc điểm và xu hướng phát triển của các loại tội phạm này, tác giả đã đưa ra đối sách cụ thể cho từng loại tội phạm, đặc biệt là hoàn thiện pháp luật liên quan đến phòng ngừa và đấu tranh với tội phạm xuyên quốc gia như điều tra, khởi tố, xét xử, thi hành án.

Tác giả Trần Minh Hưởng trong công trình Công tác phòng, chống tội phạm mua bán phụ nữ, trẻ em ở Việt Nam: Hệ thống các văn bản pháp luật quốc tế - quốc gia về phòng, chống buôn bán người và bảo vệ phụ nữ, trẻ em hiện hành và Lương Thanh Hải trong công trình cần từng bước hoàn thiện pháp luật về công tác phòng, chống tội phạm buôn bán phụ nữ và trẻ em đã tập trung làm rõ một số vấn đề lý thuyết, thực tiễn pháp luật quốc gia và quốc tế về phòng, chống tội phạm buôn bán người, bảo vệ phụ nữ, trẻ em. Những khoảng trống được các công trình này lưu ý là việc thiếu đồng bộ và thiếu cụ thể trong điều chỉnh hành vi cả kẻ phạm tội lẫn hướng dẫn người thi hành pháp luật, điều này tạo điều kiện cho việc lợi dụng môi giới hôn nhân để buôn bán phụ nữ, lợi dụng xin con nuôi để buôn bán trẻ em, lợi dụng xin việc làm, xuất khẩu lao động để buôn bán lao động. Do đó, để phòng ngừa có hiệu quả, điều cần làm trước tiên là hoàn thiện hệ thống văn bản pháp luật cả quốc gia và quốc tế, nhằm bảo đảm phối hợp tốt hơn trong thực tiễn.

Nguyễn Văn Cảnh thông qua công trình Hoạt động điều tra các vụ án buôn bán phụ nữ và trẻ em, đã làm rõ một số nhận thức về tội phạm buôn bán phụ nữ và trẻ em; những vấn đề cơ bản và hoạt động điều tra vụ án buôn bán phụ nữ, trẻ em; tình hình và giải pháp phối hợp lực lượng và hợp tác quốc tế đấu tranh chống tội phạm này.

Cùng với những quan điểm trên, lý thuyết an ninh phi truyền thống ở nước ta còn tiếp cận vấn đề từ phân tích các yếu tố di cư tự do nông thôn - đô thị, di cư quốc tế với nhiều loại hình khác nhau từ di cư lao động, di cư hôn nhân, di cư truyền giáo đến di cư tự do xuyên biên giới của các nhóm sắc tộc thiểu số. Tiêu biểu Hoàng Mạnh Hùng với công trình Tác động của vấn đề di cư quốc tế đối với an ninh quốc gia, đã làm rõ khái niệm di dân, tập trung phân tích khái niệm di dân, di cư, an ninh, khái quát tình hình di cư trên thế giới hiện nay. Đặc biệt, chuyên luận phân tích những tác động của di dân đối với vấn đề an ninh quốc gia trên các khía cạnh: dân số, tị nạn, môi trường, sắc tộc,...

Tác giả Lê Bạch Dương đi tìm mối liên hệ giữa di dân với buôn bán người, chủ yếu là buôn bán lao động hoặc hôn nhân thương mại hóa thể hiện rõ trong công trình Di dân và bảo trợ xã hội Việt Nam trong thời kỳ quá độ sang kinh tế thị trường.

Bên cạnh đó, hệ thống lý thuyết này còn thông qua những nghiên cứu an ninh phi truyền thống từ tiếp cận các yếu tố an ninh thông tin, văn hóa, an ninh lương thực, an ninh năng lượng, an ninh tài chính,... với những diễn biến phức tạp của nó và các hướng phòng ngừa, ứng phó trước mắt và lâu dài nhằm bảo đảm phát triển bền vững.

Nguyễn Hải Anh với công trình vấn đề an ninh năng lượng trong quan hệ quốc tế hiện nay đã phân tích thực trạng nhu cầu năng lượng nói chung, dầu mỏ nói riêng của thế giới hiện nay, từ đó so sánh giữa khả năng cung cầu về năng lượng của thế giới trong thời gian tới, rồi nêu lên những thách thức về vấn đề năng lượng toàn cầu hiện nay. Nguyễn Anh Tuấn thông qua công trình An ninh dầu lửa: vấn đề và giải pháp tại các nước Đông Nam Á đã phân tích bức tranh an ninh dầu lửa ở Đông Nam Á, từ đó đặt ra những vấn đề và giải pháp đối với an ninh dầu lửa của Đông Nam Á trong thời gian tới như: tiết kiệm năng lượng, khai thác nguồn năng lượng mới, đặc biệt là năng lượng tái tạo, năng lượng sạch và sử dụng có hiệu quả nguồn tài nguyên than đá,...

Đặc biệt, Đinh Thị Kim Ngân với công trình Biến đổi khí hậu - Thách thức an ninh phi truyền thống thế giới đã phân tích thực trạng biến đổi khí hậu toàn cầu (sự nóng lên của khí quyển và trái đất, đại dương, băng quyển, sự thay đổi về lượng mưa); tác động của biến đổi khí hậu đến vấn đề an ninh phi truyền thống thế giới; hợp tác quốc tế trong vấn đề biến đổi khí hậu.

Song song với những vấn đề trên, giới nghiên cứu ở Việt Nam còn tiếp cận an ninh phi truyền thống từ yếu tố khủng hoảng lương thực, khủng hoảng tài chính, đói nghèo, sinh kế của người dân. Đáng chú ý là lý thuyết của Phạm Minh Chính qua công trình Bảo đảm an ninh kinh tế trong giai đoạn khủng hoảng tài chính toàn cầu, với những phân tích bản chất của cuộc khủng hoảng tài chính năm 2008, trong đó chỉ ra ba nguyên nhân, đồng thời cũng là đặc trưng có thể thấy được bản chất, sức tàn phá khủng khiếp của cơn bão tài chính tới an ninh kinh tế, gây nên bất ổn chính trị - xã hội của nhiều quốc gia trên thế giới. Đồng thời, tác giả đưa ra những biện pháp cụ thể nhằm bảo đảm an ninh kinh tế cho Việt Nam trong giai đoạn hiện nay: không ngừng củng cố an ninh, quốc phòng, giữ vững ổn định chính trị-xã hội trong mọi tình huống nhằm phục vụ phát triển kinh tế; giữ vững quan điểm nhất quán về hội nhập trên cơ sở nguyên tắc độc lập, tự chủ trong điều hành kinh tế vĩ mô, trong đó cốt lõi là bảo đảm an ninh tài chính, an ninh năng lượng, an ninh lương thực, an ninh thông tin... mang bản sắc Việt Nam; kiểm soát chặt chẽ các phương tiện truyền thông, đặc biệt là trong việc tuyên truyền sử dụng các công cụ tiền tệ và tài khóa; điều chỉnh cơ cấu kinh tế theo hướng phát triển bền vững, ổn định kinh tế vĩ mô dựa trên năng lực sản xuất của hệ thống kinh tế vi mô. Hay Nguyễn Trung Văn thông qua nghiên cứu Lúa gạo Việt Nam trước thiên niên kỷ mới - Hướng xuất khẩu, đã cho biết tình hình thị trường gạo thế giới trong an ninh lương thực toàn cầu, khả năng sản xuất, xuất khẩu gạo và định hướng, giải pháp cho xuất khẩu gạo của Việt Nam.

Tác giả cũng báo động thách thức trước mắt mà vùng miền núi, dân tộc thiểu số phải đối mặt là với tình trạng khan hiếm lương thực, xảy ra đói cục bộ. Còn thách thức trong dài hạn mà Việt Nam phải đối mặt là với nguy cơ an ninh lương thực khi dân số tăng cao, diện tích đất nông nghiệp bị thu hẹp, diện tích trồng lúa được chuyển đổi sang mục đích sử dụng khác, biến đổi môi trường sinh thái phức tạp.

Ngoài ra, một vấn đề được giới học giả Việt Nam luận giải là hợp tác song phương trong phòng ngừa và ứng phó với thách thức an ninh phi truyền thống, tiêu biểu nhất là tác giả Tạ Minh Tuấn. Năm 2008, vóđ công trình Hợp tác Mỹ - Trung Quốc trong lĩnh vực an ninh phi truyền thống, tác giả đã phân tích những tác động của các vấn đề an ninh phi truyền thống đến quan hệ Mỹ - Trung; về hợp tác Mỹ - Trung trong việc kiểm soát phổ biến WMD... Trong điều

kiện Trung Quốc ngày càng trỗi dậy thì hợp tác Mỹ - Trung đang ngày càng đóng vai trò quan trọng trong việc xử lý nhiều vấn đề an ninh phi truyền thống, nổi bật là an ninh năng lượng, an ninh môi trường, an ninh hàng hải, an ninh tài chính. Tất nhiên, quan hệ Mỹ - Trung luôn hàm chứa cả hợp tác và xung đột, ảnh hưởng cả tích cực và tiêu cực đến an ninh phi truyền thống thế giới, đặc biệt là tác động đến Việt Nam.

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Vũ Tùng; Tiếp cận thách thức an ninh phi truyền thống, Tạp chí Những vấn đề kinh tế và chính trị thế giới, số 4 (144)-2008.
2. Tạ Minh Tuấn: Hợp tác Mỹ - Trung Quốc trong lĩnh vực an ninh phi truyền thống, Tạp chí Nghiên cứu quốc tế, số 3-2008.
3. Lê Văn Cường: Tác động của nhân tố an ninh phi truyền thống đối với văn hóa và con người ở một số nước Đông Á, Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội, số 9-2008.
4. PGS, TS Hồ Châu (Chủ nhiệm): Mối đe dọa an ninh phi truyền thống và tác động của nó đến quan hệ quốc tế hiện nay, Báo cáo tổng hợp đề tài khoa học cấp bộ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, H.2006.
5. Tham khảo tại trang: <http://tapchiquptd.vn/trang-chu/tien-toi-dai-hoi-xi-cua-dang/942-tng-cng-ng-pho-vi-mi-e-da-an-ninh-phi-truyn-thng-theo-tinh-thn-ngh-quyt-i-hi-xi-ca-ng.html>
6. An Ninh phi truyền thông vấn đề mang tính toàn cầu: <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/The-gioi-van-de-su-kien/2011/14204/An-ninh-phi-truyen-thong-van-de-mang-tinh-toan-cau.aspx>
7. Luận Thùy Dương, Khổng Thị Bình và Hoàng Thị Tuấn Anh: Các thách thức an ninh phi truyền thống ở khu vực Đông Nam Á.
8. TS. Phạm Bình Minh (Chủ biên): Cục diện thế giới đến 2020, Nxb.Chính trị quốc gia, H.2010.